

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnici”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătească înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Alegerea dela Orăștie.

Deshaterea la Curie intreruptă, pentru a să asculta martori noi.

Pe cînd în numărul de față așteptam să aducem cetitorilor nostri vestea, că în ce fel a hotărît Curia asupra recursului dat contra alegerii dela Orăștie, — de data asta nu putem da altă știre, decît că Curia, după ce a ascultat apărarea din o parte și pe cea din altă parte, a intrerupt pertractarea, fiindcă apărătorul recursului nostru, dl Dr. Aurel Vlad, a arătat cit de ușor a trecut judele cercetător peste acele părți ale ascultării, care chiar ele erau cele mai gingașe, și pentru aflarea adevărului cele mai grele, chiar hotărîtoare. N'a voit adevărat judele cercetător să asculte pe vre-o martori din aceia, cari au rostit de față cînd „alesul” Farkas arăta cu degetul care bute să se desfunde pentru a-și ameti mai bine pe nenorocii alegători prinși cu ghilțul prin satele românești, — ca apoi așa beți, să aibă „coragia” (și obrăznicia!) de a vota cu el, cu fiul satanei trimis aici pentru a face spargere între frați, așa cum face diavolul unde își viră coada lui cu ispitele.

Vorbele unuia din ei judele nu le-a luat la protocol, sub cuvînt că omul nu e nici acum treaz, pe a altuia că nu e om de încredere, nu i-a dat jurămînt, — alții n'au venit peste tot și el nu i-a silit să vină, deși o putea face. Dar de era să scoată dela ei răspunsuri prielnice lor, — nu te teme de nu știa să-i aducă.

Apărătorul recursului s'a plîns contra acestei purtări a ascultării, și a cerut întregirea aceleia, prin luarea la protocol a răspunsului alegătorilor din vorbă. Și Curia a primit cererea apărătorului, și a rînduit ascultarea și a acelor pe cari dl Dr. Vlad i-a numit și pe cari ascultarea îi înlăturase cînd a fost aici în vară.

Stăm dar în fața unui punct însemnat, hotărîtor, pentru soarta recursului dat contra răpirii scaunului de deputat al

Orăștiei din mâinile Românului pe sama unui ovreiu, care dacă ar putea nu drepturi și bunuri, ci cea mai repede moarte națională li-ar da-o Românilor de aici.

Acei alegători, cari vor fi de nou chemați să fie ascultați, pentru întregirea ascultărilor în această pricină mare, — să-și deede dară bine sama, că la ce lucru mare sunt chemați, — și de-au fost rătăciți și greșiți poate chiar în jurul acestei alegeri, să-și aducă aminte de un Dzeu, care toate le vede și le aude, și să-și spele greșala prin descoperirea adevărului întreg, sub jurămînt în fața crucii și alui Dumnezeu!

Să-și aducă aminte, — și cei cinstiți din jurul lor să le aducă și ei aminte, să le cetească și tilcuiască aceste cereri ale noastre, prin cari rostește glasul maicii națiuni, — că mai mult ca ori-cînd ei nu pot să ascundă adevărul, de nu voesc a-și pune pe frunte pecetea oamenilor celor mai de nimic! Că ori-ce codire de a spune adevărul, e a-și trage cu fața în noroiu, în tină, toată nația lor românească din acest cerc al Orăștiei! Că în ziua alegerii această nație a fost în genunchiată, imbrîncită, prin votul celor răi, dar totuși cu ajutorul alor sute de baionete și a sute de mii de arginți ai lui Iuda. Dar dacă și acum va fi trîntită în tină, apoi să face numai prin cuvîntul necredincios al unor fii cu totul stricați ai acestei națiuni! Și cei ce acum ajută la această imbrîncire a națiunii noastre, prin mărturisiri sub jurămînt, coperind cu suflul lor păcatele, ce păcate?, crimele din jurul acelei alegeri, — de trei ori mai păcătoși sunt ca netrăbuiții cari în ziua alegerii, beți și amăgiți de ochiul dracului, au pus mîna la împingerea neamului nostru în tina drumului!

Vom da în întregime mărturisirea pe care o vor face martorii ce vor fi chemați acum la ascultare, — ca să-i vadă lumea și să-i știe!

Săraca mea națiune română! Ce mare și falnică ai fi tu, dacă nu s'ar afla în sinul tău și oa-

meni cu însușirea vestitei coade de topor din poveste. Impuținează-i, Doamne, de printre noi, și ne eurăță de ei cu totul!

Din țara dolarilor.

Orașul Chicago.

— Orașul muncii uriașe și a negoțului puternic. —

De cum te apropii cu trenul de orașul Chicago, mergînd tot pe țărmii lacului Michigan (se cetește: Michigan) vezi sute de fabrici și magazine; trenul să încrucișază mereu cu șinele altor linii ferate și cu liniile tranvaielor electrice, încît te uimește atîta muncă, atîta mișcare și faptul că trenul tău trece prin toate acestea atît de sigur spre gara centrală cu trenul.

Dela intrarea în oraș pînă la mijlocului merge o jumătate de ceas!

De amîndouă părțile vezi numai palate și fabrici. Pretutindeni furnicar de oameni, pretutindeni prăvălii uriașe, negoț, viață, învîrtire de banii Chicago (să cetește: Cicago), este cel mai pestriț oraș din America. Sunt sute de mii de Nemți, Poloni, Cehi, Slovaci, Ruși, Englezi, Italiani, apoi Francezi, Negri, Chinezi, Iaponezi, Unguri, Turci, Greci, Assirieni, Iudovi, Bulgari, Sîrbi, Olandezi, Șvedezi, Norvegieni, Spanioli, Irlandezi, cu un cuvînt de toate neamurile. Am dat aci și de o frumoasă colonie românească, sunt cam o mie de Români, în mare parte Bănățeni, cari trăiesc bine și în bună înțelegere.

Orașul e foarte întins, fiindcă are loc de a să întinde, de aceea aici, nu dai de palate cu cite 30—50 de rînduri ca în New-York. Dar palate cu cite 20 de rînduri vezi și aci apoi strade largi și pline cu lume, tramvaie pe strade și travaie pe poduri deasupra stradelor.

Orașul are o mulțime de stațiuni de căi ferate de oare-ce aci să întîlnesc aproape toate liniile ferate ce vin dela Miază-noapte, dela Miazăzi, dela Apus și dela Răsărit.

Avînd orașul loc să se întindă, prăvăliile din Chicago sunt mai mărețe, mai frumoase decît prăvăliile din New York. — Vezi o oasă, care cuprinde singură fața alor patru strade în pătrat și are 20 etaje

(rînduri). Intreagă e o singură prăvălie, a unui singur om. În prăvălia asta, cit un orașel de mare, așii apoi tot ce dorești. Aici haine bărbătești, dincolo femești. Aici ghete, dincolo pălării. Aici albituri, dincolo mătăsuri. Tot în prăvălia asta așii cărți, ceasuri, inele; mai încolo pluguri, grape, mașinării, — așii fln, ovăs, pae; — grîne, sămînțe, leacuri și ferării, — tăbac și prăjituri, lemne și mobile, păsări și animale, vii și umplute, — beuturi și mîncări, hotel și scaldă, barbier și curățitor de ghete și păpușar, carne, ouă, legume, lăptărie și cafenea, sală de biliard și de cugle, — cruci de mormînt și lucruri bisericesti, cu un cuvînt, așii ori-ce lucru trebuincios, ce îți cere viața! În aceeași prăvălie dormi, mînci te scalzi, cetești și tîrguești. Aici sunt sale de așteptere, unde bărbății fumează și cetesc pînă ce femeile tîrguesc.

Sunt sale de joc pentru copii, pînă-ce mama lor tîrguește. — Dintr'o sală în alta, dintr'un etaj (rînd) cu altul, te duc treptile mișcătoare, încît nu trebuie decît să te așezi pe treaptă și să stai, — că treapta să ridică încet, cu mașinării, și te duce la locul unde vrei să alegi o marfă.

Intr'o prăvălie ca asta sunt peste 10 mii de calfe vînzătoare, feciori și domnișoare, cari servesc. Plata lor pe o zi se urcă la 100 de mii de coroane! Vă puteți închipui, cită marfă să vinde pe zi, într'o astfel de prăvălie! Și astfel de prăvălii, cu negoț uriaș, așii multe în Chicago!

— Tot aici așii strada cea mai lungă din lume. Cu tranvayul electric mergi pe ea mai mult ca două ceasuri! Lungimea stradei este de 50 chilometri și locuiesc în strada asta peste 70 de mii de oameni! Numai pe strada asta dai de 8 mii de prăvălii! Tot pe strada asta dai de abatorul (belitoarea de vite) cel mai vestit din lume. Sunt societățile unite ale negoțului cu carne. Ele au în apus dela Chicago, pe întinse pășunate, sute de mii de vite cornute, cari cresc liber, păzite de păzitori călări. Din aceste aduc zinic la Chicago citeva zeci de mii, la abator (belitoare), unde le taie, carnea lor o pun apoi în gheață și-o trimt cu mii de vagoane spre toate părțile Americii!

Pînă ce nu vezi, nu îți poți da seama desupra felul cum să taie aici

vitele! Totul merge cu mașinării, încît vitele intră vii pe o poartă a fabricii și ies, pe cealaltă poartă, drept la vagoane, tăiate, înghețate, stampilate, prețuite și adresate!

În ziua cînd am fost acolo, s'au tăiat 28 de mii de boi, 53 de mii de porci și 43 de mii de oi. — Intr'o singură zi! — Și asta merge așa, zi cu zi. — Peste 20 de mii de măcelari lucrează aici și cu ajutorul mașinării, dau gata atîta potop de carne, în fiecare zi. Carne, tăiată și pregătită, trece după felul și soiul ei, în felurite magazine. Sîngele îl adună, și împreună cu oasele măcinate, fac din el guncii măestriți pentru îngrășarea pămîntului. Din sînu fac luminări și săpun. Pielea o pregătesc pentru vânzare. Fac cîrnați și conserve de carne, șuncii, salamă și altele.

Nimic nu să pierde fără folos! Cînd totul e pregătit, carnea ajunge în salele cu ghiată, unde o îngheață ca piatra, și așa, în vagoane iar cu ghiată, să trimită spre orașele depărtate.

Abatorul acesta învîrte pe zi sume de milioane, și tovarășii cari îl stăpînesc, au averi uriașe. Cel mai bogat și întemeietorul beltoarei acesteia, este Morris, un Englez, și Swift, un Olandez. Nu este tren de povoaară în America, să nu afli în el două trei vagoane pe cari e scris numele lui Morris ori Swift. Semn că merge carne dela ei. Cînd vezi aceste curți de abator, rămii uimit și te cuprinde respectul față cu istețimea de negoț a străinilor, cari prin cultură și stăruință, sunt astăzi stăpîni pe lume cu puterea banului lor.

Mergeți la Pesta, la Viena, la Berlin ori altunde în Europa, și veți vedea paradă goală, leneșe, cu „vardă“ la porți. Dar dacă vreți să vedeți măreția muncii, cu puțină paradă, cu bani mulți însă, și cu înțelegerea vieții, mergeți la Chicago!

Munca și negoțul ridică popoarele, iar Chicago este orașul muncii și al negoțului!

Aici nimenea nu fură vremea, de carece Americanul spune: „Time is money“ (să cetește: taim is moni) adică: *timpul este ban!*

Așa să fericesc popoarele istețe și luminate prin învățătură!

V. E. Moldovan.

UNELE—ALTELE

Învățare de limbi streine pe sama armatei.

Conducerea armatei noastre austro-ungare a pus un fel de premii pe sama acelor ofițeri, cari să leagă a învăța limbi streine de ale acelor state și popoare din jurul împărăției, a căror limbi nu-'s cunoscute în armata noastră. Pentru românește n'au lipsă să pună premii, căci românește știu destui ofițeri în armată, italinește încă știu, sîrbește asemenea, dar nu să știe rusște, turcește, bulgărește etc. Și

doar în un caz de războiu cu vreunul din acești vecini ai atîta lipsă de limba lor!

De aceea conducerea armatei a pus acum premii de cîte 600 cor. pentru 32 ofițeri cari vor învăța mai bine limbile streine din jurul împărăției, cari nu-'s cunoscute în armată.

S'au înștiințat 16 ofițeri pentru a învăța rusește, 6 inși să învețe turcește, 5 inși limba albaneză (Macedonia), și 5 limba bulgărească.

Așa că, la caz de războiu, căzîndu-ți prinși niște Ruși ori Turci ori Bulgari ori Albanezi, să ai prin cine să te înțelegi cu ei, să afli ce voești dela ei.

„Vrem pace!“

Săptămîna trecută s'a intrunit preoțimea din tractul Orăștiei în sfat pentru treburi bisericești de ale tractului lor. Cu acest prilegiu preoțimea a adus vorba și asupra dureroasei harțe ce să dă prin cele două foi din Arad, care să întrec în a arunca cu învinuiri ponegritoare una asupra bărbaților din jurul celeilalte, — făcînd adevărate pustiiri în respectul cu care eram deprinși a privi noi la fruntașii noștri naționali. „Tribuna“ a început a trage din destoinicia și vrednicia celor din comitetul național, „Românul“ din vrednicia celor ce mai tîn ori scriu în „Tribuna“ și așa n'a mai rămas aproape nici un bărbat de frunte al nostru, care să nu fie în o măsură oarecare mică, zgăriat ori rănit chiar greu.

Preoțimea din tractul Orăștiei și-a arătat și ea dreapta și adîncă mîhnire pentru acest fel de muncă gazetărească și cere, prin o scrisoare publicată prin foi, ca oamenii să-și vină în fire, să înceteși din o parte și din alta a să huli, și să muncească mai bine la înălțarea și întărirea sufletului românesc.

„Cancelariă de naționalități“.

Un interesant și atrăgător nou așezămînt s'a înființat mai nou la Paris (în Franția). Un mare mînchiu de învățați din toate statele, s'au pus să înjghebeze o nouă însoțire mare a fiilor aleși ai feluritelor neamuri iubitoare de înflorirea și libertatea neamului lor.

Scopul noii însoțirii este:

1. Să culeagă dovezi despre trecutul și puterea de viață a fiecărui neam și din acelea foi să poată arăta cam ce nădejdi de viitor poate avea acel neam.

2. Prin o publicațiune (un fel de foaie) scoasă odată pe lună, să arete la lumina științei și a dreptății, ce sporuri a făcut cutare neam ce să ține de însoțire și ce cutare și spre ce să vede el năzuind?

3. Să trimită marilor foi ale tuturor statelor, știrii asupra mișcărilor feluritelor neamuri.

4. Să trezească între feluritele neamuri voia de-a să întrece între ele, arătînd unuia pilda celuiialt, și a trezi în ele voia ținerii laolaltă, și a ajutorării între sine, pentru ca să se asigure fiecareia viața de sine, neatrîntătoare.

5. De a trimite în lume bărbați însemnați, cari să ducă vestea neamurilor acestora luptătoare prin aceasta însoțire, făcîndu-le cunoscute lumii mari, dimpreună cu năzuințele lor. Să va zidi cu vremea un palat al naționalităților acestora în Paris și în acel palat va fi un mazen al naționalităților.

În această însoțire să afli că membri ai conducerii, Spanioli, Portughezi, Olandezi, Englezi, Francezi, Cehi, Belgieni, Italiani, Ruși Poloni, Români (din România) și alte neamuri. Și vor mai intra.

Interesant e însă, că Unguri, nu să afli nici unul Ei, care sunt așa de îmbulzitori pretutîndea, căutînd să și facă loc printre învățați că să-i cîștige pe sama lor, — aci nu să înștiințeze, căci nu le place scopul însoțirii, care e: a trezi mîndria în toate neamurile, a trezi întrecerea între ele și a le împinge prin asta pe calea avîntului în toate!

De-ar fi o cărdășie de oameni ai puterii pumnului și ai călcării drepturilor naționalităților (popoarelor mai mici aflătoare în alte state), acolo hai hai, cum ar mai sări învățații unguri la frunte!

Cârciume închise.

În comuna Peștera-Bran (din comitetul Făgărașului) la stăruința și propunerea buna preotului Balca, reprezentanța comunală în ședința din 2 Februarie a. c. a hotărît închiderea cârciurilor în Dumineci și sîrbători, și anumit dela oarele 6 seara pînă la oarele 6 dimineața a doua zi.

Asupra acestei hotăriri se așteaptă întărirea comitatului.

Propunerea dlui preot Balca vrednicește toată lauda, precum și laudă aceluia, cari au primit-o cu bine și au spriginit-o, — deși sau aflat și de aceia cari au murmurat contra propunerii.

Rău fac cei ce să supără pe astfel de hotăriri. Doar acestea sînt fapte de adevărată binefacere pentru poporul pe care atîta îl strică beuturile din Dumineci și sîrbători.

Consfături bătătoare la ochi.

În Berlin lumea politică vorbește mult despre faptul, că împăratul Wilhelm în timpul din urmă a fost văzut timp de o săptămîna mergînd zilnic la cancelaria întîiului său sfetnic Bethman-Holweg și sfătuiți împreună cîasuri întregi.

Lumea bănuiește că să pregătesc lucruri însemnate. Unii tîn a ști că o vorbă de aflarea chipului și modului, cum s'ar putea apropia Germania de Rusia, ca să se tao ascuțitul încordării dintre aceste două mari puteri, încordări cari amenință mereu ca o sabie

alui Damocles asupra păcii Europei. (Să știe că Rusia e în tovarășie de arme cu Franția, dusmana Germaniei, care nu poate uita că aceasta a bătut-o la 1871 și i a rupt două țări, Elsația și Lorena, ca cum ai rupe în trupul viu al unui om! Prin o împretenie a Germaniei cu Rusia, s'ar lua mult nădejdea Franției de a-și răzbuna odată pe Germania pentru răpirea din vorbă).

Banca românească de asigurare

zisa »Banca generală de asigurări« (nume prin care e greu a o deosebi de printre celelalte bănci străine), — și-a început lucrările.

În decursul lunii Ianuarie, a încheiat 189 contracte de asigurare contra focului, — iar pentru asigurări pe viață a primit îmbieminte în preț de 130.000 cor.

Nu e mult atîta, dar e destul de frumos ca început în cea dintîi lună, cînd încă nici nu să știa de-așa, că banca noastră românească și a început lucrările.

Nădăduim că pe viitor lună de lună cererile de asigurare vor tot crește și banca în timp de jumătate de an, de un an, să ajungă la avîntul pe care trebuie să-l dorească fiecare Român bun și să stăruiască a-l ajunge, prin îndemnarea popoului nostru a-și face asigurările toate aci.

Iar la acest avînt să va ajunge, dacă banca își va deschide cît mai curînd în toate orașele și orașele, și în toate comunele mai mari, cancelarie a nume, pe care s'o știe toată lumea și în care să se afle în toată bună vremea om care să știe da toate deslușirile de lipsă și să poată lua ofertele și să slujescă obștei doritoare de asigurări, repede și lămurit.

Dela acestea atîrnă toată înflorirea băncii.

Pentru buna vecinătate.

Săptămîna trecută Principele de Coroană al Bulgariei, Boris, ajungînd la vîrsta cerută de lege, a fost trecut la majorean (ieșit din anii copilăriei și intrat în șirul bărbaților, cari să pot conduce de sine).

Această trecere la majorean, a fost împreunată cu sîrbări potrivite, — la care au fost poștiți și mulți prinți de cei cam de o vîrstă cu Boris:

Pentru a-i arăta semnele unei bune vecinătăți, Principele de coroană al României, Ferdinand, a mers și Altea Sa în Bulgaria de a luat parte la sîrbări și a-i duce salutul țării vecine și urările ei de bine.

Principele român în calea sa spre Bulgaria a trecut peste Ungaria, pînă la Budapesta și de aci iar în jos peste Orșova. În Budapesta a stat jumătate de zi să odihnească apoi să plece mai departe. A făcut și o mică plimbare prin părțile mai frumoase ale orașului, a intrat în cîteva prăvălii și a fă-

cut anumite cumpărări, — apoi a plecat mai departe spre Bulgaria.

În 23 Ian. v. a sosit iar la București fiind însoțit și de Principele Friedrich Leopold al Germaniei, care fusese și el la sarbarea din Bulgaria și acum venea să cerceteze pe câteva zile și pe principii României. La sosirea în gară au fost primiți de Prințul Carol și de domnii miniștri Carp, Marghiloman, Arion Filipescu, Nenițescu, Delavrancea, Camtauczina, Lahovri și Maiorescu, apoi primarul capitalei Dobrescu, de prefectul poliției Mitileneu și de mai mulți generali și adiutanți regali.

După ce Principele și oaspele seu au stat de vorbă cu strălucita societate ce-i întâmpina, s'au urcat în automobilul Curții Regale, care i'a dus la Palat.

Colindă în scop cultural.

La Crăciunul din ăstăan, în comuna fruntașă Vinerea, de lângă Orăștie, dl Inv. N. Popovici a început un lucru nou și tare de laudă: Și-a adunat însuși o grupă aleasă de colindători, cu cari a învățat colinde alese, frumoase, și cu aceștia colindând s'au înțeles, că venitul colindei să nu-l folosească ei pentru sine, ci pentru scop cultural: să lădăruiască pentru a înființa din el o societate de lectură, care să fie mână poimâne înzestrată cu o bibliotecă, ca o ființă fermecată pentru sufletele doritoare de știință, de lumină, în comună. Și umblarea acestor colindători aleși a avut răsunet bun. Iată care cu ce a cinstit pe colindătorii în scop cultural: Cu ocazia colindării executate din partea dlor Nicolae Popoviciu, Iuliu Herlea și Ioan Macarie:

Dr. I. Mihu, 50 cor, Nicolae Mihailă, 20 cor., Ioan Herlea I. Nicolae 10 cor., Alexandru Herlea, 7 cor., Ilie Furdul, 6 cor., Ioan și Nicolae Oltean 6 cor., Nicolae Herlea, Inv. 5 cor., Porfirie F. Nicoara 5 cor., Aron Herlea 5 cor., Nicolae Macarie 5 cor., Antonie Simu, 5 cor., George Herlea I. Nicolae 5 cor., Vasile Herlea I. Nicolae, 5 cor., Vasile Baciu, 5 cor., Ioan Herlea I. Ioan, 5 cor., Iuliu Herlea, 5 cor., Dionisie Herlea iun. 5 cor., Nicolae Popoviciu, 5 cor., Avram Opincariu, 4 cor., Ioan Iosif, 4 cor., Todor Herlea not. pens. 3 cor., Dionisie Giurgiu, 2 cor., George Bărian, 2 cor., Ioan Bota I. Nicolae, 2 cor., Ioan Dregan, 2 cor., Vasile Motoșca, 2 cor., Emil Balomiri 2 cor., Ioan Lupuțiu, 2 cor., Avram Nasta, 2 cor., Ioan Sîmedru I. Ilie, 2 cor., Ioan Filimon I. Petru, 2 cor., Ioan Macarie, 2 cor., Ieronim Herlea, 2 cor., Remus Herlea, 2 cor., Dș. Octavia Herlea, 1 cor., Dumitru Săcărea, 1 cor., Augustin Olariu, Liviu Herlea, Octavian Muntean, Liviu Șel-mărean, Nicolae Filimon I. Vasile, cîte 1 cor. La oaltă 203 coroane.

Primească sus numiții domni și pe calea aceasta cele mai sincere mulțumiri din partea grupelor de colindători.

Vinerea, la 23 Ianuarie 1912.

Pentru „vegetarianism“.

»Vegetariani« să numesc acei oameni, cari scot din hrana lor carnea, ca fiind ea mai curînd izvor de felurite morhuri în trupul omenesc, decît o mîncare fără carne. Cei ce să hrănesc prea des cu carne, sufăr mai mult de morhuri grele ca reumatismul (spurcul), grăsimea moleșitoare a tot trupul, bolnăvirea vînuțelor din creeri care aduce cu sine guta de creeri acum atît de deasă în casele în cari să hrănesc oamenii cu prea multă carne și grăsime, îngrășarea inimii, și alte morhuri ce să înstăpinesc pe nesimțite în om, iar după ce s'ă stăpîne pe el, nu le mai poți alunga cu nici un doftor.

Și de fapt aceste morhuri nu să văd nici pe jumătate, ba nici pe a treia parte, bunăoară la oamenii din popor, care să hrănesc mai mult fără carne, cu mîncări pregătite din felurite plante zise »vegetale« (de aci numele de vegetariani, zis celor ce să hrănesc cu mîncări de vegetale). Nu vezi în popor atîtea morți năpraznice (de gută, pe neașteptate), nici atîta reumatism, — și de aceea unii învățați au început să de lumii statul, că, precum în alte privințe, așa și în privința hrănirii, să ne întoarcem spre popor, la traiul mai ușor, că e mai sănătos.

Și chemarea a aflat răsunet la mii de oameni prin orașe și ei s'au legat a alunga carnea din hrana lor, avînd a să hrăni numai cu mîncări pregătite din plante, legumi, păstăioase, orezuri, verze și altele. Să află azi în orașe mari hotelurile, cari fac numai mîncări vegetariene, și-merge multă lume de să hrănește cu ele că-s tot așa de bune ca cele cu carne, dar mai ușoare de mistuit, mai proaspete oarecum și mai presus de toate sînt mai ieftine ca cele cu carne! Omul ce să hrănește vegetarian, e mai sprinten, mai vioiu, stomacul nu-i cere beuturi ca după mîncările cu carne, nu să îngrășă așa și rămîne mai multă vreme sănătos.

Prin toate țările sunt înjghebate societăți de vegetariani, a căror membri să hărănesc fără carne. Și, interesant, că dacă s'au deprins așa, apoi urăsc carnea, le e greață de ea, n'o potesc nici cînd, din potrivă le face rău s'o vadă belită aci naintea lor pe masă! În Ungaria nu să prea simte mișcare pentru vegetarianism, porodițele astea nemeșști, deprinse cu lenea, cu pipa și beutura, cari potesc traiu gras, nu să dezbară ușor de el. În România de pildă este o Societate a vegetarianilor, care lucrează viu prin toate orașele.

Chiar acum pune la cale un rînd de sărbători împreunate cu conferințe și urmate de petreceri, — ducînd propoveduirea felului lor de traiu în toată țara. Șirul sărbătorilor lor încep acum în 23 Ian. v. în saloanele frumosului restaurant vegetarian „Natura“ din strada Corabia, și să urmează apoi în toată țara.

Iată o mișcare cuminte din multe puncte de vedere, și care, în urma urmelor, nu e decît o luare de învățătura din viața poporului, a tălpii tuturor țărilor, pe care Dzeu și firea lui însași, îl cînduc adesea pe căi de viață mai cuminți, mai sănătoase, decît cele măestrite, iscodite de mintea omului.

Despărțămîntul Gârbou al „Asociațiunii“.

Comitetul central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, a decis înființarea unui nou despărțămînt cu sediul în Gârbou (Csákigorbó). Subscribul, delegat spre acest scop, convocă adunare constituantă pe 21 Februarie 1912 st. n. la 11 care a. m. în Gârbou (Csákigorbó) în localitatea însoțirii „Opinca“, la la care prin aceasta invit eu toată onoarea pe toți aceea, cari să interesează de înaintarea în cultura a poporului român și de literatura română, ca să participe și să-și dea concursul la organizarea noului despărțămînt.

Gârbou (Csákigorbó), 4 Februarie 1912 st. n.

Dr. Victor Gael
delegatul comitetului central
al Asociațiunii.

Numiri magiarizate.

Prostia maghiarizării de nume a comunelor, — supără tot mai multă lume, căci pe lângă că ministrul prin stabilirea nouelor numiri, a răpit un nume vechiu, istoric, al alor mii de comune, — dar nici macar nu le-a dat un nume mai practic, mai scurt, mai ușor, ci aproape pe toate le-a lungit cît niște cirnați proști patriotici, încît supără mult cînd trebuie să scrii nouele numiri, mai ales pe cei ce au mult lucru cu posta. Azi, în lumea electricității, cînd toate au să se facă repede, să fie vorbă puțină și ispravă multă, scrisoare puțină și înțeles repede, — azi e o nebunie să dai numiri comunelor, postelor, locurilor, mai lungi de cum erau cele avute! Și guvernul unguresc, prin ministrul său de interne, la propunerea greoilor săi slujbași de pe sate, a ales niște numiri așa tăpălăgoase și grele, ca însași cismele notarășilor săi. Abia să tirăe în ele.

Noi primim la redacție scrisori, dela oameni simpli și și aceia să năcăjesc și ocărăsc nouele numiri urte. Unul, de pildă, nici nu să poate răbda să nu tragă ministrului o înjurătură, pe care să ne dea voe cetitorii a o tipări aci, ca un haz al năcazului acestuia cu numirile.

Comunei Ohaba (cercul Blajului) i au pocit numele zicîndu-l pentru viltor: „Székásszabadja“. În loc de un cuvînt ușor de 3 silabe cu 5 litere, și-a tras unul de 5 silabe cu 14 litere!

Cetitorul nostru nu s'a putut re-

ține a nu-l blagoslovi pe ministru scriindu-ne: »Atîtea nevoi (tras) să aibă domnu ministru macar în o săptămînă, cîte litere sunt mai multe în nou botezata „Székásszabadja“ decît în Ohaba, nume scurt, rămas dela Daci“.

Și cîți trebuie să înjure tot așa! Căci noii popl ai numelor de comune, în loc să ne dea ceva mai drăguț și scurt, ne-au nenorocit cu numiri aievea respingător de lungil Din Almaș (I. Alesill, comit Arad) au făcut »Háromalmás«, din Székus — »Bojtorjános«, și cite și mai cite, încă mai pocite ca acestea!

În loc să le scurteze, să le facă drăguțe și ușor de spus și de scris, — ei și-au tras niște încornorate de nume de-ți scrințești limba până le rostești! Să vede că precum a fost de tăpălăgos »nănașul«, jupînul notarăș ungur care a ticluit numele, așa a ieșit și botezul. E ca și cum notarășul naș, în loc să încalțe în aceste vremuri iuți, niște »țipici«, păpuși ușori, își cumpără niște cizmoale de piele de bou, cu potcoave de cite un kilogram pe una, de abia să tirăe în ele.

Năcazuri la sate.

— Să caută un inginer de comasație, român. —

Onorată Redacțiune!

Rugăm onor. Redacțiune să binevoiască a ne recomanda nouă Românilor din Jeder (p. Somcutamare) un inginer de catastru, om de încredere și, de să poate Român, după-ce în comuna noastră s'a hotărît prin lege comasarea pămîntului.

Greumîntul acesta ni-l'a pus pe cap un Armean și un Jidov, cari au mari proprietăți în comuna noastră, deși poporul a fost întreg contra! Dar după-ce ministrul de agric. a aflat că e „bună și folositoare“ comasația hotarului nostru, și după ce sus numiții proprietari au avut a 4 a parte din hotar, au reușit a ni-o pune pe cap. Poporul acum, revoltat de acest lucru, s'a obligat sub jurămint că nime nu întră mai mult în crîșma evreului, nici să-l ajute la nimical!

Iar pentru ca comasarea să meargă bine și cu cinste, am dori să căpătăm un inginer cinstit, de să poate Român, știînd că dreptul de a alege inginerul îl avem noi, oamenii din comună.

Deci Vă rog binevoiiți, în interesul poporului român din această comună, a ne recomanda unul sau doi atași ingineri români.

Binevoitorul poporului.

Publicăm în foale cererea binevoitorului poporului, — ca acei-ce știu astfel de ingineri, să-l îndrepteze, avînd a să adresa la primărie sau la dl preot din Jeder (p. Nagysomkut).

Cum să umbli cu banii din punga statului!

Geșeurile cu cărbunii de pe Valea Jiului, dela Urlicani și Lupeni.

Sunt taine știute azi și de copiii de pe stradă, că cele mai multe tirguri ce să fac cu statul, nu-s așa de limpezi ca apa din izver... Ba să știe și aceea, că fabricile și întreprinderile cele mai multe ale statului, lucrează cu perdere, nu pentru că ele n'ar putea trăi din venitele lor, ci fiindcă-s ale statului. Să știe de pildă despre fabrica de fer din Hunedoara și cea din Cugir, că statul cheltuește cu ele sute de mii pe an, ca să le copere perderile, — pe cînd de ar fi acele fabrici întreprinderea privată a cuiva, cu bună samă ar fi izvor de bogăție mare pentru el! Că stăpînul cel care e unul, să uită după bunul mers, ici drege, colea împintenează, dincoala silește și lucrul merge. Dar de pielea statului, cui îi pasă? Fiecare își ia plata, omoară vremea cum poate și dacă venitul nu ajunge la coperirea cheltuielilor, — de ce-i acolo vistieria statului, de nu să de e din de-a gata, din ce-a adunat dela proștii ăia de cetățeni plătitori de dări! — Puțini de tot sunt aceia, cari să-și iee lucrul pe inimă și să ducă la înflorire întreprinderile statului!

Că în ce chip își tocnesc și dreg treboarele cei ce au de lucru cu statul la noi în Ungaria, ne arată în chip tare grăitor o foaie din Pesta vorbind despre un tîrg făcut de stăpînii băilor de cărbuni de pe Valea Jiului, cu statul. Iacă ce scrie foaia „A-Z-Est“:

„Geșeurile cel bun alui Hitelbank“.

„După articolii nostri scriși despre tainele lucrării băilor de cărbuni, să călăuzim azi pe cetitor la o stație ce cade mai în laturi, unde își va căștiga cunoștințe edificatoare despre aceea, că în ce chip întinde guvernul mîna de ajutor proprietarilor de băi de cărbuni, dacă au „legături bune“ (propte bune), ca să se îmbogățească pe socoteala obștei!

„Această mică stație la care vă călăuzim, este *baia dela Lupeni*, care de jumătate de an e stăpîna fericită pe un contract, cu care 'n mână, după amarul oitorva ani amărți, merge azi nainte cu nădejdea îmbogățirii!..

— „Cînd în 1911 statul a voit să-și îngrijească de cărbunii de lipsă pentru trenurile sale, singuraticile băi de cărbuni și-au înaintat imbiemintele lor și aproape toate au cerut preț cu ceva mai mare decît plătitise statul în celalalt an. Cea mai mare urcare de preț, cite 2 cor. 30 fl. de tonna de cărbuni

a cerut'o baia dela Lupeni. Carol Hieronymi a respins din capul locului imbiemintul celor dela Lupeni, căci o astfel de urcare a prețului cărbunilor, n'o afla întemeiată defel.

„Cînd însă bietul Hieronymi a murit, proprietarul băii dela Lupeni „Magyar Általanos Hitelbank“-ul din Pesta, s'a pus pe lucru și a făcut totul ca acum imbiemintul (respins mai nainte) să fie primit. Și de data 'asta stăruința a dat rod: În aceeași vreme cînd băile de stat n'au urcat prețul cărbunelui cu nimic, și pe cînd trenul căpăta dela alte întreprinderi cărbuni mai ieftini, *dela Hitelbank conducerea trenului a cumpărat cărbunii cu 2 cor. 30 fl. la tonna mai scump!*

„Hitelbank-ul a făcut treabă frumoasă și statul a jertfit sute de mii pentru înfăptuirea ei. Dar apoi a fost silit a jertfi și mai mult: Conducerea băilor Salgotarjane-iane s'a pus și ea în mișcare, și a cerut ca și ei să i se urce prețul cărbunelui tocmai cu 2 cor. 30 fl. de tonna, ca celei dela Lupeni, că doar și ea dă cărbuni din aceeași Vale a Jiului!

S'au început socotelile: în ministeriu, la conducerea trenurilor, la ingenerile de stat, și s'a aflat, că chiar și celor dela Salgotarjan li s'a dat mai mult cu 60 la sută decît era imbiemintul de mai nainte, și că pentru întreaga cătățimea de cărbuni și pe timpul contractat, statul are de dat numai societății de Salgotarján 1 milion și 600 mii cor. mai mult decît s'ar fi cerut (după invoiala veche, nainte de contractul cu Lupenii!) Așa că prețul cel de favoare (pe preținie) dat Lupenilor, îi stă azi statului în multe sute de mii.

„Și cu toate astea — zice foaia maghiară, — tot aceea ni se strigă în urechi că industria din patrie trebuie luată sub ocrotire, că pătîmește, suferă, cărbunii din străinditate nu trebuie slobozîți în țară, că săracele întreprinderi de cărbunii s'ar pusti!.. Măcar că, precum binevoii a vedea, fac treboare chiar bune, — mai ales dacă au așa legături bune cum a avut Hitelbank-ul“!..

— Iată aci descoperit în chip necrutător, felul cum să lucrează cu punga țării, pe care unii patrioți o cred uger la care au drept a să pune și ei ca viței la supt, deși au trecut demult peste vîrsta de viței de lapte și ar trebui lăsați să pască iarbă colo 'n cîmp, să trăiască după sudoarea feței lor.

Dar la noi în Ungaria numai destul de mișel să fii, c'apoi îți afli sprijin de sus până jos, că de te respinge un sfînt, să aruncă după tine altul și te prinde în brațe, — dacă crede că i o fi și lui de un pic de folos...

Războiul.

Din Tripolitania știrile sunt cam aceleași: Italianii să țin scutiți în șanțuri, iar Turcii, năcăjiți că aceia nu ies din coperitori să se iee cu ei la luptă, mai dau cite un atac asupra lor! Firește, vai de cel ce atacă descoperit pe cel din coperitură. Toate atacurile turcești sunt respinse de Italiani cu putere mare și cu perderi însemnate pentru Turci.

— Zilele astea, în 3 Februarie, a fost o furtună mare peste cîmpul de luptă al Tripolitaniei.

Volbura de vînt a măturat aproape toate corturile de cîmp sub care erau adăpostite spitalele militare, — precum și alte corturi de ale comandantilor. Soldații răniți din spitalele de cîmp, au trebuit duși în oraș cu trăsurile.

Corabia de războiu „Regina Italia“ care să afla în port la Tripolis cu ancora (opritoarea) slobozită și prionită de fundul mării, a fost așa de tare zguduită de valurile mării infuriate de furtună, — că i-s'a rupt lanțul dela ancoră (dela împedecătoare) și de aci încolo furtuna o zvîrlea încoace și 'ncolo ca o găoace de nucă pe valuri, înălțîndu-o odată pe crestele lor spre cer, apoi slobozîndu-o în jos până la adîncimea văii dintre valuri, — de credeai că acum o răstoarnă! (Căci să știe, că corăbiile prinse de furtună își slobod ancorele în mare, ca să stee mai tari pe loc și să nu fie purtate de valuri în legănări prea mari).

Aceeași furtună a stricat și răsturnat un hangar (șopru pentru mașini de zburat) și mașinile sistem Fahrman aflătoare în el, toate le-a stricat.

De pace între cei doi războiți, încă nu este nădejde.

În mormînt de ape...

Jalnic sfîrșit a ajuns pe soldații fără noroc, ai unei corăbii submarine (umblătoare pe sub apă) englezești.

Corabia umblătoare pe sub apă, făcea manevre printre alte corăbii de războiu, și de-odată s'a izbit de fundul unei corăbii de războiu vechi și crepîndu-se s'a înțepenit în acelaș timp sub cealaltă corabie de n'a putut ieși repede afară — în care caz i se dădea ajutor grabnic și era mlintuită, — și așa apa a umplut'o și a scufundat'o dimpreună cu toți soldații slujitori pe ea!

Cel de pe corabia de asupra au băgat d samă nenorocirea, căci gazul dela corabia din jos a țîșnit la fața apelor și hulbuci mari de aer le-geau într'una ca beșci în sus, semn

că apa a intrat în corabia de sub apă și străbate mereu în încăperile ei, dar n'au putut ajuta nimic, căci tot lucrul s'a petrecut în citeva minute!

Submarinele (mergătoare pe sub ape) au de scop ca, cu ajutorul lor, soldații să alerge nevăzuți pe sub valuri ca în o scoică uriașă (numai chiar ceva din virfurile hoanelor sunt ieșite din apă, lucru ce nici nu să vede de sclipirea apelor), și așa din ascuns să arunce bombe nimicitoare sub corăbiile cele mari de războiu ce să bat pe fața apelor! Chemarea acestor alergătoare pe sub apă, e mare. Ele fug nevăzute spre cutari corăbii dușmane ce bat de departe, și cum le izbesc în pintece cu cite o bombă, o sparg și-o scufundă!

Submarina din vorbă, făcînd manevră, avea ca țintă să scufunde pe corabia de războiu cutare. A alergat spre ea cu putere, dar a țînut chiar prea bine linia înclît s'a vîrît sub aceea și s'a înțepenit și s'a stricat și așa moartea și-a aflat dimpreună cu toți soldații de pe ea!

Întîmplarea a stîrnit jale mare pentru nenorocii feciori și ofițeri de pe submarin.

A P E L

cătră colecțanții „Bibliotecii Poporale
a Asociațiunii“.

În anul trecut, după cum a știut, am fost siliți ca să rețipărim cîntîli trei numeri din „Biblioteca“. Aceasta s'a întîmplat numai din motivul, că unii domnii colecțanți au întîrziat cu trimiterea listelor de abonament și astfel la tipărirea celor dintîi broșuri nu ne-am putut orienta asupra numărului abonaților. Dorim ca anul acesta să încunjurăm eventualele cheltuieli zădărnice împreunate cu rețipărirea. De aceea rugăm cu insistință pe domnii preoți, învățători și pe toți aceia, cărora li-s'au trimis liste de abonament ca să binevoiască a ni le retrimite cît mai în grabă, ca să nu fim siliți a amâna din această cauză prea mult timp tipărirea Numărului 1. anul acesta.

Totodată rugăm pe toți aceia, cari ne am trimis deja abonamentul, să fie îngăduitori, căci Nr. 1. îl vor primi mai tîrziu, numai în cursul lunii Februarie.

Sibiu 6 Februarie d. 1912.

Biroul Asociațiunii.

S'a omorît, căci a scăpat nepedepsit!

Nu totdeauna pedeapsa e o sarcină pentru cel căzut în păcat, ci prea adeseori ea e o năjurare, o binefacere pentru el. Dovadă și următorul fapt:

Un anumit Novák Iános din Nyiregyháza și-a omorît anul trecut pe frate-său, în o ceartă proastă. Apărât bine naintea tribunalului, omul

scăpat nepedepsit, căci avocatul lui a „adeverit“ că ucigașul nu mai din greșală, fără voe, a omorât pe fratele său de care li pare tare rău, căci doar să iubeau mult! Jurații au crezut și — l-au făcut scăpat.

Și în liberarea lui asta i-a fost nenorocul.

De aci încolo n'a mai avut zi bună. Avea mereu vedenii urte, grozave, tot arătări sperioase, singele fratelui, horcăitul lui de moarte, și altele. Era pentru el ca intrarea în iad intrarea în noapte.

Nenorocitul ucigaș de frate nu mai așa a putut scăpa de prigonirea acestor vedenii, că — și-a luat însuși viața, s'a spânzurat.

Și de sigur dacă căpăta o pedeapsă potrivită, un an, ori și doi ani de robie, — scăpa cu zile, căci pedeapsa era pentru el o alinare a neliniștitei ce i-s'a înstăpinit pe suflet după omorul fratelui.

Negreșit. Doar prin temniți să găsesc mulți robi, care își poartă pedeapsa cu oarecare mulțumire, căci părerea de rău asupra faptului greșit, li face să primească cu supunere pedeapsa, cu o faptă de pocăință, care le ușurează sufletul.

Cum să abonează

„Libertatea“

Prețul foii „Libertatea“ cu toate adausele ei (așadar 4 foi), este 10 cor. pe an.

Economilor

O dăm cu următoarele prețuri scăzute:

„Libertatea“ cu „Foaia Interesantă“ împreună, pe an cu 5 cor. — „Tovărășia“ li-să dă pe deasupra, gratis! Așadar toate trei foile

numai 5 cor. pe an!

Foaia de glume „Bobârnacii“ să trimită numai celor ce o cer și plătesc pentru ea 1 cor. pe an pe deasupra. Economii cari vreau să le aibă dară toate 4 foile, trimit 6 cor. pe an.

Și mai ieftine

să dau celor cari cer cel puțin 5 rînduri de foi pe-o adresă: Acestora să dau: „Libertatea“ cu „Foaia Interesantă“ și „Tovărășia“, cu numai 4 cor. 40 fl. (adecă 5 rînduri de foi, pentru 5 abonați, cu 22 cor. pe an, sau 11 cor. pe jumătate de an).

Cei ce vreau și foaia de glume „Bobârnacii“, așadar toate 4 foile, cerute tot așa pe o singură adresă, le capătă în loc de 6 cor. cu numai 5 cor. pe an! (Așadar 5 rînduri de foi, pentru 5 abonați, avînd să le capete fiecare pe toate, le plătesc în loc de 30 cor. cu numai 25 cor. pe an, sau 12 cor. 50 fl. pe jumătate de an!)

„Foi Interesante“ trimitem în adresa fiecăruia altele cîte cere, avînd a ne trimite pentru fiecare cîte 1 cor. pe an. (Vezi pe larg în „Foaia Interesantă“ nrul 1 și 2.)

NOUȚĂȚI

Abonaților vechi,

cari nu și-au trimis încă plata înainte pentru foile pe anul de față, — le facem cunoscut, că acesta e cel din urmă număr ce li-să mai trimite, iar după asta va urma oprirea foii la adresa celor cari n'au trimis plata pe 1912.

— Cei ce au avut pachetele (de 5—10—20 rînduri de foi), aște, că pe cereri, pe așteptare, nu le putem da foile de loc! Ei să adune banii dela toți cîți voesc a avea foi în pachetele lor, și ni-l'i trimită, — căci noi numai cu cel pe a cărui adresă merg foile, ne facem lucru, nu și cu cei ce au dus foile dela el. Și fără plat înainte trimisă, nu dăm foi!

„Orașul muncii“ numește cu drept cuvînt dl Vasile E. Moldovan orașul american Chicago, în descrierea ce publicăm dela dsa în acest număr al „Libertății“, ca descoperire pentru cetitorii dela noi, din viața minunată a harnicilor americani. Atragem luarea aminte a cetitorilor asupra acestui articol, pe care aflîndu-l foarte mult spunător pentru omul cuminte, îl și punem pe fața întii a foil.

Cancelaria Centrală a Reuniunii pentru asigurarea vitelor

care până acum era în Orăștie, a fost strămutată la Hunedoara, pentru a putea fi mai la îndemînă directorului Reuniunii, dlui V. C. Osvadă, și dsa a o putea conduce cu mai multă ușurință.

Rugăm pe toți membri, ca toate scelerile, toate înștiințările, toate trimiterile de bani, să le adreseze pe viitor la:

„Reuniunea proprietarilor de vite“ în
Vajdahunyad.

căci așa vor ajunge mai repede la rezolvare.

Pentru gimnaziul din Brad am primit dela dl Corneliu Novac din Almaș (l. Alcsill, comit. Aradului) 2 cor. dela dl Adam Roșu, cassar la bancă în Geoagiu alte 2 cor. și dela d. I. Pascu, m. cojocar din Cincul mare 2 cor. — În loc de răscumpărare a felicitărilor de Anul nou. Sau trimis direcțiunii gimnaziului. Amintim faptul ca un lucru cuminte, pe care ar trebui să-l facem cu toții, ca de anul nou sau de ziua numelui, să ne aducem aminte de așezămintele noastre culturale și să le trimitem un mic dar, ca să ni-le crească și întărească Dumnezeu!

Am rimis Calendare Naționale tuturor acelor Domni catehești sau abonați al noștri, cari aflîndu-se în comune cu școlii de stat ni-au cerut calendare pe sama tineretului din comună. Mai avînd încă neimpărțite cîteva sute din cele ce ne sunt plătite în acest scop, — mai trimitem tuturor celor ce în astfel de comune ne cer.

Frumoase steaguri bisericesti au făcut credincioșii biserecii gr. or. române din Bocșa-montană: trei steaguri mari în colorile naționale românești, pe care le-au stîntit cu multe paradă și bucurie sufletască la Botez. Vrednicia împodobirii casei Domnului cu aceste prea frumoase steaguri, este în intia linie a meserișilor români din Bocșa. — Traiască-ți Dzeu la mulți ani, ca sufletul național ce și l'au scris pe cele 3 steaguri în trei colori, să-l scrie și pe toate mișcările și faptele lor de obște în viitor!

Mare concert în Deva. Corul bisericicii gr.-or. rom. din Deva aranjiază în favorul bisericicii la 17 Februarie n. cu concursul *Muzicii militare a regimentului 64 din Orăștie*, un mare concert în nou ziditul „Teatrul orășenesc“ din Deva, sub conducerea preotului Laur Curea, la care invită cu toată dragostea. În pauză să va juca „Călușerul“ și „Bătuta“. Program bogat: 6 puncte de cor, din cari două cu acompaniarea muzicii militare, iar 4 puncte cîntate osebit de muzica militară.

Ger, de a înghețat Niagara! În America toate s'parcă mai pe năzdrăvanie plăsmuite, ca în altă parte de lume! Parcă și firea e mai năzdrăvană ca aiurea!

În numărul trecut al „Libertății“ cetitorii noștri au aflat că ce minune a firii e cataracta »Niagara« (vezi »Din țara dolarilor«). E o Dunăre ce cade ca din vîrf de munte, așadar o mișcare ce e acuși peste puțin să fie prinsă locului prin ger și înțepenită ca sloi de gheață!

Și totuși s'a petrecut și minunea asta americană. Că pe-acolo și gerul cînd e ger, apoi e mult mai cumplit ca pe la noi. Am văzut asta în dările de samă despre focul din New York a băncii »Equitable«.

Ci-că pompierii n'au putut stinge focul, căci li-au înghețat toate pompele și țevile cu apa în ele! S'au făcut ca osul, le puteai rupe ca un lemn, dar să le îndoi și folosești de pompe, Doamne ferește.

Acum vine vestea că apa Niagara e înghețată și ea! Și lume multă să duce de admiră uriașele stînci de gheață ce au tot crescut, au tot crescut, în jurul căderii, izbită de stînci și de țărni, — până au coperit de tot vederea apelor, — abia li colo să mai vîd părți curgătoare. Totul e ascuns sub corpul stîncilor de gheață ce s'au prins unul de altul ca un pod sălbatec și uriaș.

Ci-că cîțiva oameni au cutezat a să duce să treacă peste prăpastie pe podul de gheață ce duce dela țărni la țărni. Într'un loc podul s'a rupt și un bărbat și o femeie au căzut în adîncime.

Moarte. Nicolae Dima, din Hunedoara, proprietar, membru fondator al Asociațiunii, a încetat din

viață, Vineri în 2 Februarie n. anul al 75 lea al vieții. În veci pomenirea lui!

— Stefan Șelariu, comerciant în Hațeg, proprietar, membru al comitetului parohial gr. or., senator opidan, membru în direcțiunea institutului „Hațegina“ etc. după lungi și grele suferințe a încetat din viață în al 59 lea an al etății Vineri în 2 Februarie n. 1911. Fie-i țărna ușoară.

Să caută carnea românească. Să știe că între Austria și România s'a făcut mai acum doi ani o învoială economică, prin care s'a deschis drum larg cărnii de vite din Țară spre Austria și spre Ungaria, — dar nu ca vite vii, ci tăiate.

În acest scop însă România trebuie să-și zidească mari abatorii (belitoare) la graniță, ca de-acolo mai repede să poată trimite carnea spre Viena, Pesta, etc. S'au și început încrările de acest fel, totuși Vienezii sunt năcăjiți că nu vîd pornită în măsură mai mare carnea românească spre piețele lor și acum ei cer cu tărie ca România să grăbească cu zidirea de abatorii (belitoare), că și orașul lor, Viena, e aplicat a ajuta cu vre-o 40—50.000 cor. la acele zidiri, numai să le vadă cît mai repede gata, ca să înceapă a avea cît mai multă carne din România.

Vrei să ai

pe masa ta pentru anul acesta un calendar de lux, de onoare? Cumpărăți „Almanahul“ scriitorilor dela noi edit de „Librăria Națională“, Orăștie.

Acest „Almanah“, nu e un Calendar ca toate calendarele, ci o carte frumoasă, fină, prețioasă, cu fotografiile (chipurile) alor 46 scriitori dela noi și cu lucrări din penele lor alese. Apoi: înșirarea tuturor foilor dela noi (vre-o 30) cu arătarea, că de cine-s scrise, de cînd înflințate, despre ce scriu și unde ies? Și la urmă — calendar.

Almanahul „să vinde cu 1 cor. 80 fil. „Libertatea“ însă, vrînd să facă o plăcere cetitorilor săi a cumpărat dela „Librăria Națională“ 1000 astfel de Almanahuri, și așa le-a capătat cu preț scăzut la numai 1 cor. 25 fil. Acei dintre abonații noștri cari ne trimit de grab 1 cor. 25 fil., capătă „Almanahul“ cel frumos.

Petreckeri.

— Suboficerii reg. de inf. Nr. 64, din Orăștie, cari servesc mai departe, arangează sub patronajul dlui colonel Iosif Lieb, comandant al regimentului, Reprezentație de diletanți împreună cu dans la 10 Februarie st. n. 1912, în sala hotelului „Central“, la mese întinse. Venitul curat este destinat pentru fondul de ajutorare al suboficerilor.

— Suboficerii reangajați a regimentului de infanterie c. și reg. Nr. 50 în Albaulia, invită la Petrecerea împreună cu concert și producțiune teatrală urmată de dans, care va avea loc la 17. Februarie st. n. a. c. în „Reduta orășenească“ (Kosk) din loc. Venitul curat este destinat „fondului de ajutorare a suboficerilor.“

— *Bal filantropic*, ce se va ține în ziua de Trei-Sfinți (la 12 Februar n.) în sala hotelului „Univers“ din Blaj. Venitul curat este destinat pentru „Fondul studenților bolnavi“. Blaj, la 30 Ianuarie 1912.

— Tinerimea gr. or. rom. din Orăștie invită la balul ce-l va aranja Duminecă, în 29 Ianuarie st. v. 1912 în salele din jos a școlii române din loc. Venitul curat e destinat pentru fondul de zidire al bisericii române gr.-or. din Orăștie.

— „Reuniunea meseriașilor din Mercurea“ invită la Producțiunea teatrală ce va aranja Duminecă, în 29 Ianuarie st. v. (11 Febr. n.) 1912, în școala gr.-or. română din Mercurea. Venitul curat e destinat pentru renovarea biliardului.

— Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur, invită la Seara hazlie urmată de petrecere cu dans ce să va aranja Joi la 15 Faur st. n. 1912, în hotelul „Detunata“ din Abrud. Venitul e în favoarea școlii de fetițe a Reuniunii.

— Reuniunea de cîntări „Dorul“, din Mehadica aranjează Concert împreună cu teatru Duminecă, în 11 Februarie n. 1912 în ospătăria dlui Alexandru Popovits. Venitul curat se folosește pentru procurarea unui prapore (steag) pe seama sfinteii bissericii.

— Tinerimea română din Hondol invită la Producțiunea Teatrală ce aranjează Duminecă, la 11 Februarie n. 1912 în sala de dans a dlui S. I. Piso, din Hondol. Venitul curat să de bisericii gr.-ort. din loc.

— Tinerea școlară gr.-or. din Gura-Albacului invită la Teatrul ce-l va aranja Luni, la 12/30 Februarie 1912 în sala școlii gr.-or. române din loc. Venitul curat este destinat pentru înființarea bibliotecii școlare.

Institutul de credit „Luncana“ din Margita (în Bihor), întemeiat la stăruințele bune ale dlui Dr. Stoica, azi director al numitei bănci, — a încheiat anul întâi de lucrare, cu frumos rod: cu un câștig curat de aproape 7000 cor. Bine fac Românii bihoreni dacă sprijinesc acest institut, care din câștigul său susține Români buni în jurul său și spriginește lucrări și mișcări culturale, luminătoare, românești.

Din lipsa de loc în acest număr, — vom publica și noi bilanțul I. al „Luncanei“ în numărul viitor.

Cununie. Dșoara Marioara Părău din Orăștie, și dl Ioan Suci u, învățător, vestesc sărbharea cununiei lor, care va avea loc la 11 Februarie n. la 4 oare p. m. în biserică gr.-orientală română din Orăștie.

— Dșoara Fircu Floarea din Pianul de jos, și dl Danil Ordean

din Pianul de sus, vestesc sărbharea cunii lor religioasă, care să vă celebra Duminecă, 11 Februarie st. n. 1912, în biserică greco-orientală din Pianul-da-jos.

Fie în ceas cu noroc!

POȘTA REDACȚIEI.

Vas. Mur. în *Ohio*. Tabloul ce s'a pus la loterie în folesul lui Russu-Șirianu, s'a tras și l'a dobîndit un altul, nu dta. Coroana dtale s'a dus la arangeatoarea loteriei dinpreună cu ale noastre, cari tot așa n'am cîștigat.

Că anul trecut n'ai cîpătat Bobirnacii în jnmătatea a doua a anului, e pentru că în Iulie ai trimis numai 2 cor. 50 fl. nu 3 cor. cît trimisesseși în Ianuarie, și atunci și s'au oprit Bobirnacii.

De vrei să ai numerii aceia, trimite prețul lor, 50 fl. în anul de față și merge de nou.

Danil Porumb Marpod. „Foaie Interesantă“ *singură* nu-ți putem trimite. Fă-ți și dta un pic de socoată și vezi că ar trebui se punem numai timbru de poștă de 52 cruceri pe an pentru cei 50 cr. ce ai da dta. În a unui vecin ce are „Libertatea“, putem pune și „foița“ dtale dar dă-ne adresa vecinului.

George Vamoș în *Mardoș*, Același răspuns privitor la Bobirnacii! — Spune cu a cui „Libertate“ să-ți trimitem ori ce să facem cu coroana primită?

Căsan Ioan l. Ștefan în *Mada*. Foaia int. și-o trimitem în foaia părintelui Bogdan. Cere-o dela dînsul în fiecare săptămîină.

Anghel Berdean în *Șard*. Ni-ai trimis 2 cor. 25 fl. pe jumătate de an, deși știi că ni-să cad 2 cor. 50 fl. De ce ai oprit 25 fl?

Ioan Gerga în *Șdioara*. E scris așa de limpede în foi că un volum de „Foaie Interesantă“ de pe anii trecuți, costă 1 cor. și 40 fl., și dta tot ne trimiți numai 1 cor. 20 fl. Așa nu-ți putem trimite volumul până nu mai trimiți 20 fl. Îți spunem și de ce e cu 1 cor. 40 fl. Pentru foaia însăși e 1 cor., legarea ei 10 fileri și posta 30 fl. De aceea mai lesne nu putem da volumul.

N. Ban. T. Straja. Dta ești plătit de calendarele pe 1910 Cine și-a scris că ești dator? Trebuie că și s'a trimis din greșală și dtale o provocare ce a mers la restanțeri.

DS. Nic. Avram, Ighiu. Monoloagele și s'au trimis zilele astea. Le vei fi primit.

Dim. Gallu Walley-Park (America). Mulțumim de bunăvoință ce ni-ai arătat. Poesia îndată ce vine la rînd, că sunt multe încă înainte, ce așteaptă rînd.

Mih. Munt. în *I. Trei luni da*, mai mult însă nu.

Ștefan Bal, Salaș de sus. Am primit prin dl Const. Gușită 5 cor. pentru dta, ca abonament pe anul de față. Dar dta ești dator pe jumătate de an din anul trecut. Fii bun trimite restanța, pe anul trecut.

Trita Vasii din *Vamosudvarh.* și *Tanasie Esan* din *Ribicioara*. Am primit cite 6 cor. dela Dv. Dar nu scrieți pe ce-s trimiși banii?

Ilie Gutoi, Caransebeș. Pentru ce ai trimis cele 3 cor. 78 fl.? N'ai scris nimic pe cotorul buletinului.

Dsale *Ilie Slavu* în *Vesten*. Nu din vina poștei ori a altora n'ai cîpătat „Te-vărășia“, ci fiindcă în anul de față na a-părut încă nici un număr din ea.

T. Tănas. Deșakna: Vă dăm și cu 6 coroane.

Iloa Mare: Pe anul trecut ești plătit.

De închiriat ori și de vîndut

crîșmă și prăvălie în Orăștie, la loc bun, cu trecere bună. — Informații mai de-aproape să dau la Administrația foii. 1--3

= **Calendare bloc** foarte frumoase, cu chipul reginei *Carol I.* al României și a reginei-poete *Carmen Sylva*, se află la „*Librăria Națională*“ S. Bornemisa, în *Orăștie-Szászváros*. Prețul unui exemplar e coroane 1.30 franco. Să-l ceară toți, cari vreau să aibă o pedoabă de calendar în casă!

3 jugăre arător

în hotarul Orăștiei, aproape de oraș (lingă grebla de lemn) e de vîndut din mână liberă! Adresa o dă Administrația foii. (441) 1--3

Caut cafenea!

Caut spre închiriere o cafenea, sau un restaurant cu drept de cîrcimărit, situat în loc favorabil, și cu învîrtire bună. Cei ce au un astfel de local de închiriat să se adreseze direct la subsemnatul, arătînd totodată și condițiuni de închiriere. (453) 2--3 **Andrei Valerius** com. de bucate în Rapoltul mare. (Nagyrapolt, Hanyad m).

Unul sau doi tineri

absolvenți de 1--2 gimnaziale sau reale să primesc ca practicanți sub condiții favorabile la

Stan Șteflea

în Săliște.

(Szelistye, Szeben m).

Cassa de păstrare în Mercurea societate pe acții.

Primește la filiala sa din Alba-Iulia depuneri spre fructificare până la 5000 cor. cu 5% dela această sumă în sus cu 5½%. Depunerile să capitalizează de două ori la an. Darea de camete o plătește institutul.

Acordă împrumuturi pe întabulare cu 7%, pe chizeși cu 8%.

Mijlocește asigurări de viață și foc la banca generală de asigurare română din Sibiu.

Localul filialei e în strada Vințului Nr. 1 (Alvinczi utca 1 szám) în casa dlui Publiu Rozor, vamaș, lingă firma Misselbacher.

(434) 3--5

Diracțiunea.

Pepiniera-Mill

din Nagyösz e în Europa de mijloc cea mai mare școală de vițe!

Are totdeauna gata de vînzare mai multe milioane! — Cereșii catalog, care vi-să trimite gratis,

Un tînăr

din familie bună absolvent 3 sau 4 clase gimnaziale sau reale află loc de practicant la firma:

Ioan Comșa & fiu, Săliște (Szelistye, Szeben m). (438) 2--3

Crîșmă și prăvălie.

Un local de crîșmă și boltă, cu 2 odăi, local de birt și trafic cu vînzare de sare, e, din cauze familiare, grabnic de vîndut. Este și pivniță, fîntînă, etc.

Informații a să cere la:

Lázár József

(462) 3--3 în Folt (p. Szászváros)

Depozit de vin.

Subscrisul mi-am arangeat un magazin de vînzare de vin în Orăștie, strada Morii, (din jos de postă). — Vînzare dela 50 litri în sus! — Vin nou și vechiu! — Prețuri moderate.

(430) 6--10

Iosef Schönha

Atenție: Societé des Papires Abadie.

Fiindcă în timpul din urmă s'au pus în vînzare felurite imitații de ale cunoscută și iubitei marcă de tuburi pentru cigarette

RIZ ABADIE (RIZ DORÉ)

recercăm pe on. noștri mușterii, să fie atenți la numele **Abadie**, pe care imitațiile vor să-l înlocuiască cu alte numiri. *Feriți-vă de cumpărarea imitațiilor* de calitate mult mai slabă! Noi le-om urmări pe calea legii.

Societatea de hîrtie de țigareté 29--52 (168) „ABADIE“.

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai distinse, atît pentru struguri de masă (admirabil articlu de vînzare!), cît și soiuri de vin: rizling, mușcatel, etc. să găsec de vînzare în pepiniera de vițe de viie nobilă dela **DOMENIUL ROMANESC**

din BOBÁLNA

lingă Orăștie, proprietatea dlui **Dr. AUREL VLAD.**

Pentru toamna de față și pentru primăvară, are la îndemână jumătate de milion altoi, tot soiuri alesel

Deși peronospora a potopit și în anul de față pe alocurea școlii întregi de altoi, la Boblnz, fiind foarte bine îngrijite, nu le-a făcut nici o stricăciune. Altoile sunt foarte frumoase și pline de viață!

La cerere, se trimite Catalogul cu prețuri și îndrumeri practice!

Adresați-vă cu încredere deplină la:

„**DOMENIUL DIN BOBALNA**“ a dlui **Dr. A. Vlad: Bábolna, p. Szászváros.**

NB. Pentru vîrșii din Ardeal e încredesebi cel mai potrivit izvor de cumpărat vițe de viie, fiind vițele din pepinicerele dela Bobálna, crescute și deprinse cu clima deluroasă ardelenescă. La șes, firește, le e cu altul mai ușor. (357) 11--26

„GEOGEANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Geoagiu.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „GEOGEANA“, societate pe acții în GEOAGIU, să convoacă prin aceasta la a

VII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea *Mercuri, 1/14 Febr 1912, la 10 ore p. m., în localul institutului.*

Ordinea de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Prezentarea:
 - a) raportul direcțiunii și bilanțul anual.
 - b) raportul comitetului de revizie.
3. Decidere asupra rapoartelor, stabilirea bilanțului, împărțirea profitului și votarea absolutului.
4. Alegerea a 4 membri în direcțiune, cu mandat pe 3 ani.
5. Eventuale propuneri întrare conform statutelor.
6. Alegerea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

Pentru cazul, că la adunare nu s'ar prezenta numărul de acționari cerut de § ul 24 din statute, adunarea generală să va ținea la 15/28 Febr, la locul și ora indicată.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte la această adunare, în persoană ori prin plenipotențiat, sunt rugați a depune acțiunile și documentele de plenipotențiere, cel puțin cu 24 ore înainte de adunare, la casa institutului în Geoagiu, la „Ardeleana“ în Orăștie sau la filiala acesteia în Vinț.

Geoagiu, 24 Ianuarie 1912.

Direcțiunea.

Active — Nagyon.	Contul Bilanț la 31 Dec. — Mérleg-Számla 1911. évi dec. 31.	Pasive — Teher.
Numărar în cassă — Pénztárhelyzet 406233	Capital societar — Részvénytőke 80000—	
Cheque la Banca post. ung.	Fond gen. de rez. — Általános tartalékalap 13020—	
Cheque számla a m. k. r. postatakarékp. 415.16	Fond de binefaceri — Jótékonycézalap 420—	
Efecte — Értékpapírok 1631250	Depuneri — Betétek 229849 61	
Cambii — Váltók 342.106—	Cambii reescompt. — Visszleszámit. váltók 152641—	
Cambii cu acop. hip. — jelz.	Conturi-curente — Folyó számlák 13999 22	
bizt. váltók 111.208— K 453314—	Depozite — Letétek 2511 83	
Imobiliu — Ingatlanok 18811.10	Dividendă nereclam. — Fel nem vett oszt. 234—	
Magazinul de cereale — Gabonarakár 14024 49	Tantiemă nereclam. — Fel nem vett osztalék 62.36	
Mobilier — Felszerelés 640—	Creditori — Hitelezők 530 57	
Debitori — Adózok 400—	Interese transitoare — Átmeneti kamatok 6497 44	
Interese restante — Hátralékos kamatok 1918 65	Sald ca profit — Egyenleg mint nyereség 10.132.20	
		509.898.23

Debit — Tartozik.	Contul Perdere și Profit la 31 Dec. 1911. — Eredmény-Számla 1911 dec.31.	Credit — Követel.
Interese la depuneri — Beté kamat 11541.36	Interese de Escont — Váltóleszámolási kamat 31893 68	
10% dare — 10% betétkamat adó 1154.14	Interese de Efecte — Értékpapírkamat 366 45	
Dări erariale și com.	Provisiuni — Jutalékok 1227 11	
Kincstári és községi adók 2382.02	Provocări — Felszólítási költségek 235 40	
Salarii — Fizetések 5616—	Profit dela monete — Pénzváltási jutalék 4 02	
Spese de regie — Üzleti költségek 1828.58		
Porto — Post. költségek 335 36		
Chirie — Házbér 560—		
Amortisări — Törlesztések 177—		
Sald ca profit — Egyenleg mint nyereség . 10132.20		
		33726 66

Geoagiu—Algyógy, la 31 Decembre 1911.

I. Popovici m. p.,
director executiv — vezérigazgató.

Gavril Todica m. p.,
contabil — könyvelő.

Membrii direcțiunii: — Az igazgatóság tagjai:

Nicolae Vlad, m. p., președinte — elnök
Dr. Vlad m. p. Iosif Indrieș m. p. Nicolae Todea m. p. I. Bogdan m. p. Nic. Fieru m. p. P. Lula m. p.
Ioan Armean m. p. Dr. Margita m. p.

Contul present lam revidat și aflat în consonanță cu registrele. — Jelen számlát felülvizsgáltuk és a könyvekkel összhangban találjuk.

Geoagiu — Algyógy, la 14 Ianuarie 1912.

Membri comitetului de revizie: — A felügyelőbizottság tagjai:

N. Popovici m. p. Arton Migia m. p. S. Filimonescu m. p. Nicolau Botean m. p.

Viță altoită în verde cu radacină, de vânzare.

Va atragem atențiunea, fraților Români, asupra viței în verde, cu rădăcină, fiind constatată de cel mai învățat vieri că sunt mai trainice și mai bune. Și acestea să pot căpăta numai la Societatea noastră română, care să lucreze sub îngrijirea noastră proprie. — Prețul este 1000 bucăți clasă I a 170 cor.; viță altoită în verde, cl. II. cu rădăcină, 1000 buc. cu 80 cor.; viță altoită în verde, fără rădăcină, 1000 buc. cu 70 cor.

— La cerere trimitem catalog de soiuri, gratis. Cei ce fac comenzi mai mari, capătă rabat însemnat.

Teodor Pârnu și soții

proprietari de viță de viio altoită în verde și în uscat.
Ternova, Nr. 10 (com. Arad).

8-14 (400)

Casă de vânzare.

Casa No 48 de pe drumul țării, (vis a-vis de biserica gr.-or. română), potrivită pentru măestru sau econom, având aici 3 locuințe, șură, șopru, 2 curți, etc. — e de vânzare din mână liberă.

Informații a să cere la proprietarul

Ioan I. Lăzăroui,
comerciant în Orăștie.

2-3

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), PETRU BENEA, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 68 fil., Rizling 70 fil., Roșu 92 fileri.

Vinuri din anul 1910:

Rizling 58 fil., Rizling și Ruge amestecat 54 fil., Siller 56 fil. Carbenet 100 fileri.

Vin nou din 1911 — 48 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 160
Rachie de comină, specialit. „2—
Rachie de drojzii 2 cor. 20 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachie să expozază sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. Vase împrumutez pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEA,
proprietar de vii.

(257) Világos, (Arad m.) 25-25

Ne mai auzit!

400 piese numai cu K. 4.50

Un ceas de precisiune aurit, cunoscuta marcă „Ciklop“, mergînd exact cu garanție; 3 bucăți batiste veritabile de Olandă, un superb inel bărbătesc cu imitație de rubin, un colier de perle orientale, o superbă broșă de damă (noutate parisiacă) un elegant portomoneu de piele, o pereche cercei, cu atirnaătoare de argint veritabil și pietre de brilliant da simil., o prea frumoasă toaletă de buzunar cu oglindă și pieptene, o pereche de butoni de manșete din cei mai moderni double, un notes, 72 penițe engleze, 20 obiecte pentru corespondență și în că peste 300 obiecte utile în orice casă, să dau gratis. Totul împreună cu ceasul, care numai singur valorează suma de mai sus costă 4 50 Expediția contra ramburs sau prin expediera sumei prin anticipație prin

Wiener Zentral-Versandthaus,
P. Lust, Krakau Nr. 219

N. B. — La comanda de 2 pachete să va mai adăga în mod gratuit, pe lângă obiectele de mai sus și un lanț double de ceas, double pe prima eleganță. Pentru lucrurile ce nu convin să va returna banii.

Orice risic exclus. (455) 1-1

Local pentru birt--prăvălie de închiriat.

Fundațiunea Nicolae Muntean are o casă în Lugoj situată la marginea orașului în strada Făgetului, lângă locul tirgului de săptămână.

Casa e cu licență de beuturi și poate căpăta și trafic, apoi constă din trei chilii, culină, cămară, grajduri mare pentru vite și alte superedificate economice. Este curte largă și grădină, unde — pe lângă birt și prăvălie — un om harnic să poate ocupa și cu alte izvoare de venit.

Reflectanții de a o lua în chirie pot momentan primi deslușiri dela Conzistorul diecesan din Lugoj — eventual chiar în persoană să pot mai bine convinge despre local și despre arinda anuală; — ba casa o pot și cumpăra de tot.

Lugoj în 22 Ianuarie 1912.

(440) 1-2 Administrația fundațiunii.

„Corvineana“, institut de credit și de economii, societ. pe acții în Hunedoara.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „CORVINEANA“, societate pe acții, să invite în virtutea §-ului 19 din statute la a

XYI-a adunare generală ordinară,

care să va ține în Hunedoara la 25 Februarie, eventual în sensul §-lui 24 din statute, în 3 Martie st. n. 1912 la 2 ore p. m., în localul institutului.

Obiectele sunt următoarele:

1. Alegerea președintelui conform §-ului 23 din statute;
2. Raportul direcțiunii, bilanțul anului 1911, raportul comitetului de supraveghiere și deciziunea asupra împărțirii profitului curat;
3. Alegerea alor 2 membri în direcțiune cu mandat pe 3 ani;
4. Alegerea alor 4 membrii în comitetul de supraveghiere cu mandat pe 3 ani.
5. Eventuale propuneri ivite în cadrul §-ului 28 din statute.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunare în per-

soană ori prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune, în înțelesul §-lui 20 din statute, la casa institutului acțiunile, eventual documentele de plenipotență, cel mult până în 24 Februarie st. n. 1912.

Hunedoara, la 30 Ianuarie 1912.

Directiunea.

Raportul comitetului de supraveghiere.

Onorată adunare generală!

În decursul anului expirat subsemnatul comitet și-a rezolvit agendele sale în mai multe rânduri, iar bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1911 cu un profit curat de K. 26.305 02 la aflat în regulă și real.

Vă propunem:

să aprobați bilanțul și să dați absolutoriul atât direcțiunii cât și comitetului de supraveghiere.

Hunedoara la 30 Ianuarie 1912.

Dominic Rațiu m. p., președinte

Otto Popovits m. p. Alexandru Petreu m. p. Edmund Toth m. p.

Active. — Vagyon.	Contul Bilanț. — Mérleg-Számla.	Passive. — Teher.
Cassa — Pénzkészlet 20.823 26	Capital special — Részvénytőke	700 buc. acții à K 100; 700 drb. rész à K 100 70.000 —
Cambii de bancă - Váltótárca . . . 647.743 —	Fond de rezervă — Tartalékalap . . 70.000 —	Fond de rez. sp. — Különtartalékalap 24.920 —
Cambii cu acop. hipotecară — Jelzálogos váltók 319.597 —	K 967.340 —	Fonduri de penziuni — Nyugdíjalap 12.918 58 K 177.838 58
Imprumuturi pe obligațiuni — Kötvény kölcsönök . . . 18.519 —	Depun. spre fructificare — Takarékbetétek 738.462 90	Reescompt — Visszleszámitolás 163.664 —
Conturi-curente — Folyó-számlák 39.400 —	Diverse conturi-creditoare — Hitelezők 4.615 62	Int. trans. anticip. pro 1912 — Átmeneti kam. 1911. évre 17.519 07
Acții — Részvények 1.400 —	Profit transpus — Áthozott nyereség. 700 —	Profit curat — Tiszta nyereség 25.605 02 K 26.305 02
Cassa institutului — Intézeti ház 77.000 —	Profit curat — Tiszta nyereség 25.605 02 K 26.305 02	1,128.405 19
Mobiliar — Felszerelés 2.529 97		
după amort. — leirás után 329 97 K 2.200 —		
Diverse conturi debitoare — Adósok 1.722 93		
		1,128.405 19

Esite. Kiadás.	Contul Profit și Perdere. — Nyereség- és Veszteség-Számla.	Intrate. — Bevétel.
Interese: — Kamatok:	Profit transpus — Áthozott nyereség 700 —	
după depun. — betétek után . . . 35.273 32	Interese: — Kamatok:	
de reesc. — visszleszámit. kamat 8.624 80	de escompt — leszámított váltók után 84.593 18	
fond. de penz. — nyugdíjalap kam. 731 24 K 44.629 36	de obligaț. — kötv. kölcsön. után 1.972 80	
Spese: — Költségek:	de cont-curent — folyó-számlák után 618 18 K 87.184 16	
registre, imprim., lemne de încălzit, etc.	Proviziuni — Jutalékok 5.468 23	
könyvek, nyomtatv. tűzifa, stb. . . . 3.990 60	Chiria — Házbér 3.900 —	
salare — fizetése 8.952 41		
relut de quartir — lakbér 750 —		
compét. de timbru — bélyegilleték 125 72 K 13 818 73		
Contribuție: — Adó:		
directă — eyenes 8.642 —		
10% dare după inter. de depun. —		
10% betéti kamat után 3.527 31 K 12.169 31		
Amortizare: — Leirás:		
din mobilier — a felszerelési számlán 329 97		
Profit transpus — Áthozott nyereség 700 —		
Profit curat — Tiszta nyereség 25.605 02 K 26.305 02		
		97.252 39

HUNEDOARA, la 31 Decembrie 1911.

VALERIU BEȘAN m. p.,
dir.-exec. — vezérigazgató.

AUGUSTIN DIMA m. p.,
cassier. — pénztárnok.

CONSTANTIN BOZDOG m. p.,
contabil. — könyvelő.

DIRECTIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

- Petru Sinea m. p. Avram P. Păcurar m. p. Teofil Tulea m. p. Simion Chirca m. p. Daniil Mușă m. p.
pres. — elnök. Simion Zăvoian m. p. George Popovici m. p. Petru Popovici m. p.

S'a revăzut și aflat în consonanță cu cărțile purtate în deplină regulă. — Megvizsgáltott s a teljes rendben vezetett könyvekkel helyesnek találtott.

HUNEDOARA, la 30 Ianuarie 1912.

Comitetul de supraveghiere: — A felügyelőbizottság:

- Dominic Rațiu m. p., Alecsandru Petreu m. p. Eduard Toth m. p. Otto Popovits m. p.
president — elnök.

Ioan Moldovan m. p.
revisor expert al „Solidarității“ — a „Solidariteta“ szakrevizora.